

oglarjenju in lončarstvu (Predan); o kolinah in poljšem lovu (Terčak); o vinogradništvu (Vreže); o šegah, zdravilstvu, zapiske o verovanju in ljudskem pesništvu (Terčak, Lekše).

Zelo koristno je kazalo pojmov in imen, kakor so potrebni tudi kratki nemški povzetki, dodani ob koncu zbornika s posebnim štetjem strani (12), ker so namenjeni le izvodom za tujino.

Kritične misli, ki se nam vzbujajo ob tem razveseljivem pojavu v našem strokovnem slovstvu, ki bo imel tudi velik vzgojni pomen, so predvsem te, da so raziskovalci ljudskega življenja iskali bolj vidne, »posebne« strani v njem, kar je delno umljivo zaradi kratkega časa, ki so ga mogli prebiti v obravnavanih krajih. Tako bi radi še kaj izvedeli o nabiralništvu, živinoreji, o raznih drugih vrstah domače delavnosti, o noši, prehrani itd. Ne bilo bi prav, ko bi sedanjí sestav Kotnikovega zbornika vzbujal vtis pri slabo poučenih bralcih, da je snov, obravnavana v njem, edini predmet etnografskega raziskavanja. Podnaslov knjige »Narodopisni zapiski...« sicer skromno označuje njen značaj, vendar bi bila o tem vprašanju potrebna jasnejša beseda v urednikovem poročilu.

Poleg teh načelnih pomanjkljivosti pa nas glede načina objave najbolj moti to, da so nekateri zapisi tako kratki, obstoječi komaj iz nekaj vrst, n. pr. str. 31, 95, 120, 131—132, 135, 138. Mnogo učinkoviteje bi bilo, ko bi opise šeg ob raznih prilikah in še zapise verovanj združili pod istim naslovom. — Pri raznih ljudskih nazivih si želimo čim natančnejšega fonetičnega zapisa, kar so avtorji redko upoštevali. Predvsem pa je nujno, da označijo v takih besedah mesto poudarka. Pogrešamo pa imen za posamezne dele n. pr. v opisu stavb na str. 15—18.

Uredništvo bi moralo poskrbeti za čistejši jezik (n. pr. se nahaja, odgovarjajoče število, prilike, dočim, iz Florijana itd.).

Tako slike na 20 prilogah, kakor tudi vrsta risb predmetov in orodij posrečeno dopolnjuje besedilo in si jih želimo le še več.

Celjski narodopisni skupini voščimo srečo pri vnetem nadaljevanju dela in dovolj umevajočih podpornikov pri objavljanju gradiva.

Vilko Novak

Tončka Urbas, Narodopisni zapiski, Žetev Svobode v Sladkem vrhu, Maribor 1956, str. 50—75.

Avtorica nas seznanja v krajšem sestavku z nekaterimi poglavji iz ljudske duhovne kulture. V letu 1956 nabrano gradivo se nanaša na osrednji del Slovenskih goric, vasi Velko, Sladki vrh, Vranji vrh in Šomat.

Pod naslovom Ljudski običaji v Slovenskih goricah, so obravnavani življenjski (porod, poroka in smrt) in letni običaji, ki so povezani z različnimi vsakoletnimi pomladanskimi, poletnimi, jesenskimi in zimskimi prazniki. V poglavju Ljudske uvere, vraže in predstave pa so navedene najrazličnejše zgodbe in praznoverne predstave o coprnica, urokih, delanju toče, škratcu ali škopniku, hudourniku ali movju, divjih nočnih psih, brezvernem nočnem jagru, mōri ali truti, hudiču in hoji v ris.

Prispevek sicer ni obsežen, je pa kljub temu pomemben, tako zaključuje avtorica svoj uvod v Narodopisne zapiske. Najpomembnejša vrednost gradiva je predvsem v tem, da izvira le-tá iz etnografsko prav malo obdelanih vasi v Slovenskih goricah in da je spričo zelo omejenega obravnavanega teritorija (samo 4 vasi) etnografska dokumentacija kar najbolj krajevno opredeljena. Tak način kritično podanega gradiva naj bi dobili za vsako slovensko vas in šele na osnovi teh bodo etnografi lahko pisali primerjalne in sintetične študije. In končno, v članku zasledimo vsaj deloma nekaj popolnoma novega gradiva o ljudskem praznoverju, tako pri verovanjih (uverah) in vražah kot tudi pri običajih.

Priznanje ne zasluži samo avtorica, ki je zbrala in primerno obdelala gradivo, ampak tudi Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« v Sladkem vrhu, ki je uvrstilo prispevek v svojo publikacijo.

Marija Jagodic

Rudolf Badjura, Bloško starosvetno smučanje in besedje. Državna založba Slovenije, Ljubljana 1956. Str. 32, 11 fotografij in 14 črtežev.

Z drobno, a po témi, ki jo obravnava, toliko bolj pomembno knjižico je hotel avtor opozoriti predvsem slovenske športnike-smučarje na staro bloško smučanje. V uvodu govori o pomembnosti te edinstvene športne dejavnosti v preteklosti in poudarja potrebo po zbiranju nadaljnjih podatkov o zgodovini bloškega smučarstva. Povsem pravilno pa dodaja tudi, da bi stvar utegnila zanimati še marsikoga drugega mimo slovenskih smučarjev. Res so prav etnografi med prvimi, ki bloškim smučem posvečajo mnogo pozornosti.

Avtor nas v svojem delu seznanja najprej z oblikami in ustrojem starih bloških smučí. V prvem poglavju govori o lesu in obdelavi desak, o stremenih in kolcih. Posebej nas seznanja s krpljami, za katere meni, da so predhodniki smučí. V drugem delu razpravlja o smučarskem besedju, ki je v rabi na Blokah pri smučarskih pripravah in smučanju, dalje pri razgovoru o smučarskem svetu, snegu in smuki. Resume je dodan v nemškem, angleškem in francoskem jeziku.

Delo je pripravljeno predvsem po popotnih zapisih o Blokah med obema vojnama, deloma pa tudi o spominu. Ker se je avtor torej za bloško smučanje zanimal že v času, ko se niti etnografi niti kdo drug ni zavedal te slovenske etnografske posebnosti, nas more knjižica poučiti o marsičem, kar danes na terenu že težko doženemo. Etnograf bi sicer v Badjurovem delu želel najti še marsikaj, predvsem pa večjo jasnost glede pristnih ljudskih izrazov, vendar se moramo zavedati, da avtor obravnava staro bloško smučanje predvsem kot športnik-pedagog, ne pa kot etnograf. Etnografski muzej v Ljubljani se je v zadnjih letih lotil sistematičnega raziskovanja bloškega smučarstva. Rezultate tega raziskovanja je B. Orel objavil v Slovenskem etnografu IX (Ljudske smučí na Bloški planoti, v Vidovskih hribih in v njih sosesčini) ter z njimi v veliki meri dopolnil delo R. Badjure.

Fanči Šarf

Marijana Gušić, Tumač izložene grade, Izdal Etnografski muzej v Zagrebu, Zagreb 1955, str. 195, sl. prilog 46.

Predlanskim je Etnografski muzej v Zagrebu izdal knjigo z naslovom »Tumač izložene grade«, ki jo je napisala ravnateljica Etnografskega muzeja, prof. Marijana Gušićeva. Naslov sam nam ob že znanih predstavah, ki jih imamo o muzejskih vodnikih, ne odkriva, pa tudi ne pomeni kaj posebnega. Ko pa prelistavamo knjigo ali se v njeno vsebino pozorneje pogledimo, se nam bolj in bolj utrjuje prepričanje, da v tem primeru ne gre za šablonsko, po znanih vzorcih sestavljeno delo, marveč da ta »Tumač« visoko presega raven običajnih muzejskih vodnikov.

Avtorica sama pove že v uvodu, da opis razstavljenega gradiva ni podan po načinu muzejskega vodnika, v katerem bi bili po vrsti naštetí in poimenovani vsi razstavljeni predmeti in posamezne skupine. Tak način nizanja, piše dalje, strokovnjaku ni potreben, ostalim obiskovalcem muzeja pa pomeni samo suhoparno navajanje. Z navedeno publikacijo je bilo treba rešiti težjo nalogo: zadovoljiti vse obiskovalce muzeja, tako strokovne in znanstvene delavce, kakor tudi vse najrazličnejše priložnostne obiskovalce. V ta namen se je bilo treba izogniti doslednemu sistematičnemu podajanju etnografskega gradiva in ne napisati samo etnografski priročnik.

Kako je avtorica rešila to vprašanje, naj vnovič povzamemo iz uvoda, kjer jasno nakazuje cilj, ki ga skuša doseči v svojem delu: predvsem opisati razstavljeno gradivo in dati na osnovi tega stvaren odgovor na vprašanje,

